

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת חוקת-בלק

הגיליון השבועי לכל יהודי 862

י"א בתמוז התשס"ג
(11.7.03)

יצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

חב"ד

יש חדש

חג-הגאולה

בשבת-קודש זו וביום ראשון ייערכו אי"ה התנועות מיוחדות לרגל חג-הגאולה י"ב-י"ג בתמוז. בהתנועות אלה יספרו את סיפור המאסר והגאולה של כ"ק אדמו"ר הרי"צ, הרבי הקודם מליובאוויטש, ממאסרו ברוסיה הקומוניסטית, ויפיקו את הלקחים האקטואליים. בתי-חב"ד מזמינים את הציבור לבוא להתנועה יחדיו, שבת אחים גם יחד, לשמור בשמחת הגאולה, ולשמוע דברים מפי רבנים, משפיעים חסידיים ואישי-ציבור.

השתלמויות רבנים

בית-ד"ר רבני חב"ד ממשיך בסדרת ימי-העיון לרבנים. בקיץ הקרוב יהיו אי"ה שני קורסים, שניהם בירושלים: (1) **סידור קידושין**, על-ידי הרב אליהו בר-שלום, ראש כולל לדיינים ומחבר ספר 'משנת הכתובה'. (2) **ענייני טהרה**, על-ידי הרב יקותיאל פרקש, מו"צ בירושלים ומחבר ספר **טהרה כהלכה**. רבנים המעוניינים להשתתף מתבקשים להזדרז ולהירשם, כי מספר המשתתפים מוגבל מאוד וההרשמה כבר מתקרבת לסיומה. טל' 08-9493176.

ימי-עיון לנשים

מכללת אור-חיה לנשים מארגנת שלושה ימי-עיון בנושא "המפתח להצלחה". ימי-העיון יהיו בירושלים, בימים ראשון, שני ושלישי, ה', ו, ז במנחם-אב. מרצה אורח הרב **שבתי סלביצקי**, שליח חב"ד בבלגיה. בין הנושאים: מה היא הצלחה אמיתית; טוהר המידות כדרך להצלחה; איך להתגבר על פחד כגורם לעיכוב בהצלחה. למעוניינות אפשרות לינה וסיוורים בערבים בירושלים. גמול השתלמות למורות. פרטים 02-5374927.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	מירוק			
7:12	7:27	7:20	7:28	7:21	8:10	8:10	כניסת השבת
8:29	8:31	8:33	8:30	8:23	9:17	9:17	צאת השבת

פרקי-אבות: פרק ה

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

אמונה שהכניעה את המעצמה

נקודת השבירה של ממלכת הרשע הקומוניסטית הייתה באירוע שנראה בשעתו קטן – שחרורו של הרבי ממאסרו. השלטון העריץ הובס על-ידי יהודי, שבור בגוף אך ענק ברוח

כדי שחלילה לא תכבה גחלת היהדות.

הרבי אכן נאסר, ולרגע נדמה היה שאין כוח בעולם שיוכל למנוע משלטון הרשע לבצע את זממו ולקפד חלילה את פתיל חייו של הרבי, כשם שקיפד את חייהם של מאות אלפים. וכאן התחולל הנס, שעד היום קשה להעריך את עוצמתו – בסופו של דבר שוחרר הרבי וימי שחרורו, י"ב-י"ג בתמוז, נהפכו לחג-הגאולה.

כיום אנחנו מבינים, שנקודת השבירה של ממלכת הרשע הזאת הייתה באירוע שנראה בשעתו קטן – שחרורו של הרבי מליובאוויטש ממאסרו. השלטון שחיסל בלא להניף עפעף שרים ורזנים, מנהיגי ציבור וכוהני דת – הובס ונכנע מול רבי יהודי, שבור בגוף אך ענק ברוח.

לא לשווא כתב הרבי עם צאתו לחירות: "לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי-אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה". זה לא היה מאבק פרטי שלו, אלא מלחמה על הזכות להיות יהודי ולהתנהג כיהודי. שחרורו של הרבי הוא ניצחונו של כל יהודי, והחג הוא חגה של רוח ישראל המתגברת על כל אויבה.

העוצמה שבנו

חג-הגאולה י"ב בתמוז טומן בחובו את הרעיון של ההליכה נגד הזרם. קל להיות יהודי שומר תורה ומצוות בשעה שהנסיבות החיצוניות תומכות בכך. כשהסביבה אוהדת ותומכת וכאשר ההליכה בדרך התורה מזכה בכבוד ובהערכה – אין כל רבותא שיהודי חי על-פי התורה. השאלה היא מה יקרה כשייקלע לנסיבות אחרות, כאשר יידרש להפיק מעצמו כוחות גדולים וחזקים כדי להילחם בסביבה ובאווירה המתנגדות לאמונתו ולדרך.

יום זה ממחיש לנו את כוחה של האמונה היהודית, ואת העוצמה האדירה הגלומה בכל יהודי. אם אך נהיה נחושים וניאבק על הדברים החיוניים לנו במסירות-נפש ובאמונה – הקב"ה יהיה בעזרנו ואנחנו ננצח.

ה נראה מאבק אבוד מראש. מצד אחד עומד שלטון עריץ ואכזרי, שאין לו שום עכבות; שלטון שמסוגל לתלוש אדם מביתו וממשפחתו ולהוציאו להורג בלי אומר ודברים. מהצד השני עומדים יהודים שומרי תורה ומצוות, בלי נשק, בלי תמיכה ציבורית, בלי שום כלים להילחם בשלטון הרשע. וכי אפשר לתאר מאבק נטול סיכוי יותר מזה?

נקודת-משען אחת הייתה ליהודים האלה – הרבי, רבי יוסף-יצחק שניאורסון, האדמו"ר הקודם מליובאוויטש. הוא היחיד שהעז להתקומם נגד מזימות המשטר העריץ. בהכוונתו קמה רשת מחתרתית של חסידים נחושים ובעלי מסירות-נפש, שהתפזרו על-פני כל המדינה ושימרו את גחלת היהדות. הם פתחו בתי-כנסת, תלמודי-תורה, מקוואות-טהרה. דאגו לשחיטה כשרה, לבית-מילה ולאספקת תשמישי-קדושה וספרות יהודית.

הזהירו את הרבי כי הוא משחק באש. השלטון הקומוניסטי לא נרתע מפני איש. לחצים בין-לאומיים לא עשו עליו רושם. רבנים, ולהבדיל מנהיגי דת לא-יהודים, נאסרו וחוסלו בהמוניהם. אובייקטיבית, לא היה המשטר אמור לחשוב פעמיים לפני שידו הכבדה תונף על הרבי.

האומנם התאבדות?

אך הרבי לא נרתע, וכך גם הדרך את חסידי – למסור את הנפש בפועל, בלי לפחד ובלי לחשוש. הפעילים נתפסו זה אחר זה. הם נאסרו, הוגלו והומתו. אבל במקומו של פעיל שנתפס בא תמיד אחר. נחשפה ישיבה בעיר אחת – למחרת היא צצה ונפתחה מחדש בעיר אחרת. החסידים הנחושים לא ויתרו. המושג כניעה לא היה קיים בלקסיקון שלהם.

ועדיין המאבק נראה כהתאבדות מדעת. בעיניים הגיוניות, לא היה לו שום סיכוי. המחלקה היהודית של הקומוניסטים (ה'בסקציה' הידועה לשמצה) הצביעה על הרבי כעל מרכז העצבים של הפעילות המחתרתית האנטי-מהפכנית. אבל הרבי לא נרתע ומסר את נפשו בפועל ממש

כוחו של הרע שמתהפך לטוב

לציווי "תמחה את זכר עמלק", כי כל עניינה של הזכירה הוא לשם מחיית זכרו.

תוספת ברכה

בעומק יותר: בסיפורו של בלק רואים, שלא רק מחשבתו הרעה נתבטלה, אלא דווקא על-ידי מזימתו להזמין את בלעם הביא בלק תוספת כוח וברכה לעם-ישראל — הם נתברכו בברכות נעלות ביותר. משמעותו של השם בלק היא אפוא, שאפילו שנאתם של שונאי-ישראל ורשעותם מביאה בסופו של דבר עילוי, סיוע והוספה לעם-ישראל.

זה גם אחד ההסברים שדווקא נבואת בלעם היא מהיחידות בחומש שמדברות (בגלוי) על אחרית הימים. אחד הדברים העיקריים שיתחדשו אז, שאומות-העולם יתקונו, עד שינצלו את כוחן ותוקפן כדי לעזור לעם-ישראל, בבחינת "והיו מלכים אומניין ושרותיהם מניקותיך". דבר זה בא לידי ביטוי בשמו של בלק, שגרם שבלעם הוכרח לנצל את כוחו ותוקפו כדי לברך את עם-ישראל.

(לקוטי שיחות כרך כג, עמ' 166)

כשהתורה מזכירה שמות של עבודה זרה, הדבר נועד להראות שהאלילים הם אפס והבל ואין בהם שום ממשות ותועלת. בסיפורי התורה רואים כי האלילים אינם עוזרים לאדם, או שעבודתם גוררת עונש קשה. מכאן שהזכרת האלילים המוזכרים בתורה אינה מקנה להם חשיבות כלשהי, אלא להפך — הדבר מדגיש את השקר והאפסות שבהם.

תוספת גנאי

בדרך דומה יש להבין את העובדה שפרשתנו נקראת בלק: כשהתורה מספרת על בלק, כוונתה לגלות כיצד הופרה מחשבתו הרעה לקלל את בני-ישראל. הזכרה זו אינה סותרת את הכלל "שם רשעים ירקב", אלא בדיוק להפך — הדבר מוסיף גנאי ורקב בשמו.

כשהודים משתמשים בשם בלק לצורך קריאת פרשה בתורה, הכוונה היא לבלק כפי שהתורה מדברת עליו, שהוא זיכרון (לא 'לזכור' של בלק אלא) לגנאי שלו. הדבר דומה לאזכור שמו של עמלק בתורה ("זכור את אשר עשה לך עמלק"), שאין בזה סתירה

ל סמך הפסוק "שם רשעים ירקב" קובעת הגמרא שאין לקרוא לילד בשמו של רשע, כדי ששמו ירקב ויישכח. נשאלת אפוא שאלה, מדוע נקראת פרשה בתורה על שמו של רשע, שונא-ישראל (אשר חז"ל אמרו עליו כי שנה את ישראל "יותר מכל שונאים") — בלק?!

אפשר להוסיף לשאול, איך מתחבר שמו של בלק עם תוכנה של הפרשה. הפרשה רובה ככולה עוסקת בנבואת בלעם ובברכות הנעלות שבירך את ישראל (ובכלל זה הנבואות על אחרית הימים). מה הקשר בין תוכנה זה של הפרשה לבין בלק, שתפקידו בסיפור היה צדדי למדי, בהזמנת בלעם?

להזכיר את האפסות

אפשר לבאר זאת על-פי ההלכה, ש"כל עבודת כוכבים הכתובה בתורה — מותר להזכיר שמה" (אף-על-פי שאסור להזכיר שם של עבודה זרה). שכן האיסור להזכיר שם עבודה זרה נועד לשלול את חשיבותה, אבל כאשר העבודה זרה מוזכרת בתורה, עצם ההזכרה נועדה לבטל את חשיבותה וערכה.

מן המעייין

נושא השבוע: עמל תורה

חייב להשיג על חכמה, בינה ודעת שבמוחו מפני הגאווה.

(ספר השיחות תשי"א)

אמרת השבוע

לצפות בכל יום

אחרי הסתלקותו של רבנו הזקן, בעל התניא, שמע פעם אחת נכדו, ה'צמח-צדק', חסידים המדברים ביניהם ואומרים, כי עתה, לאחר הסתלקותו של הרבי, מי יודע מתי יבוא משיח-צדקנו.

אמר להם ה'צמח-צדק': "זה סגנונו של בלעם, שאמר 'אראנו ולא עתה, אשורנו ולא קרוב', אבל בני-ישראל צריכים לקוות לישועת ה' ולצפות לה בכל יום".

והוסיף: "ביאת המשיח תלויה אך ורק ברצון העליון. ואם-כן, למאי נפקא-מינא אם נסתלק רבנו? כשתהיה עת רצון ויעלה ברצון העליון שהמשיח יבוא — מיד יבוא".

התקיפות מפריעה

אין התורה יכולה להתקיים אצל התקיפים, אלא היא מתקיימת דווקא אצל ענווי-הרוח. מי שממית עצמו, ממית את הרגשת "כוחי ועוצם ידי".

(פניני תורה)

דם הנפש

"אדם" — א' דם. התורה נמשלה לדם, כשם שהדם הוא חיות האיברים, כך התורה, המלמדת את פירוש המצוות ופרטי הלכותיהן, מכניסה חיות בקיום המצוות.

(לקוטי תורה)

בדמות אדם

התורה ערוכה בצירוף גוף אדם: רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח איברי האדם, ושס"ה מצוות לא-תעשה כנגד שס"ה גידים שבאדם.

(רבי שניאור-זלמן מלאדי)

להישמר מפני הכינים

התורה דומה לאדם. כשם שאדם חייב לשמור על שערות ראשו מפני הכינים, כן הלומד תורה

הגוף מתנגד

אמר ריש-לקיש (ברכות סג): מניין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באוהל". זהו לפי שהגוף מתנגד בטבעו אל השכל והרוח, ועל-כן צריך אדם להמית עצמו על דברי תורה.

(המהר"ל)

להמית את התענוגים

בן-תורה צריך "להמית" את כל תענוגי העולם ולהינזר מהם, גם דברים קלי-ערך בתענוגות העולם מונעים את המסירה והנתינה באוהלה של תורה.

(היום-יום)

קיום התורה אצל הבנים

לכאורה אם האדם ממית את עצמו, איך ובמי התורה מתקיימת? אלא הכוונה לחינוך הבנים. מי שממית עצמו ומסכן את נפשו כדי לגדל את בניו לתורה, אזי התורה מתקיימת בבניו, כי תורה מחזרת על אכסניה שלה.

(רבי מאיר שפירא מלובלין)

משפחה במאסר

הימים ימי-האימים של סטאלין. מאסרי-פתע והוצאות להורג הם מעשים שבכל יום. ר' אליעזר קובלנוב, חסיד חב"ד מלנינגרד, רעייתו עלקא, בניהם נתן ומענדל ושלוש בנותיהם, חיה, ליבה ושטרנה – נתפסו ונאסרו בתוך כמחצית השנה. כולם הואשמו בעוון 'בגידה במולדת', לאחר שניסו לחצות בגנבה את הגבול לפולין דרך לבוב. בתחילה נכלאו בכלא בלנינגרד, בתאים נפרדים, ונמנע מהם לראות זה את זה. כמה חודשים לאחר מכן הועברו לכלא בעיר קירוב, כאלף ק"מ מלנינגרד. לאחר מכן פוזרו בין בתי-כלא ומחנות-עבודה בסיביר. הוטלו עליהם עונשים של שמונה עד עשר שנות מאסר ועבודה.

בספר 'מדור לדור' מספר ר' מענדל קובלנוב את קורותיו. מהן אפשר ללמוד רבות על התקופה, על רדיפת השלטונות ועל מידת מסירות-הנפש המופלאה של יהודים רבים:

לכלא בקירוב נסענו ברכבת, בתוך קרון המיוחד לאסירים – בלי חלונות, חוץ מאשנב קטן ומסורג בגובה גג הקרון. ברכבת היו אסירים ותיקים יותר, שנראו במצב נורא ואינם. רזים, בגדיהם קרועים, ושערות ראשם מגודלות פרא. לאחר נסיעה של כשלוש יממות הגענו לבית-הכלא בקירוב.

הוכנסתי לאולם שהכיל כמאתיים אסירים, רובם בעלי רקע פלילי. הבטתי סביבי בדאגה. הם נראו אלימים ומסובאים, חלאות-אדם. לפתע ראיתי ביניהם שני יהודים. אחד מהם סימן לי להתקרב.

"האיך בנו של ר' לייזר קובלנוב?!", שאל אותי. השבתי בחיוב. זה היה המשפיע הרב מנחם-מענדל פוטרס, שנתפס ונכלא משום שעסק בסיוע להברחת יהודים אל מחוץ לרוסיה. היהודי השני שעמד לידו היה המשפיע הרב משה וישצקי, שנאסר בעוון הקמת 'חדרים' ומקוואות, בשליחות אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש.

הרב וישצקי הכיר את אבי עוד מהעירייה נעול, ששם נולד. הוא הראשון שזיהה אותי בגלל דמיוני לאבא. סיפרתי להם את קורותיי ושאבא, אימא וכל שאר בני-המשפחה נמצאים אף הם כאן בבית-הסוהר. "תפילין אתה רוצה להניח?", שאלו אותי פתאום. התקשיתי להאמין למשמע אוזני. מהיכן השיגו תפילין בכלא? מאז תחילת מאסרי, לפני

המאסר והגאולה

סיפור מאסרו וגאולתו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש, בימי האימים של השלטון הקומוניסטי, הוא מופת לעוזרו וללהט החסידי הבלתי-נכנע. הרבי היה המנהיג היהודי היחיד שהעז להתייצב מול המשטר הקומוניסטי ולנהל מערכת ענפה של חיי יהדות מחתרתיים, מתחת לאפו של השלטון.

מאסרו של הרבי קרה בשנת תרפ"ז, לאחר סדרה של אימים ואזהרות בלנינגרד היה מוסד של ה'ביסקציה' [=המחלקה היהודית] ושמו 'שול און בוך'. מטרת המוסד הייתה, להפיץ ספרות קומוניסטית ואת עיתון ה'ביסקציה', 'אמת', ולהרבות בהטפה ותעמולה אנטי-דתית. בשנת תרפ"ז נוכחה ה'ביסקציה', לתדהמתה, שמספר החברים במוסד מתמעט, מספר המנויים של העיתון יורד וגם ההכנסה הצטמצמה.

יו"ר ה'ביסקציה' כינס אסיפה, לחקור ולגלות את הסיבה לכך. על שאלתו הראשונה ענו כולם פה אחד: "בעירנו מתגורר לאחרונה הרב שניאורסון. בהשפעתו, החלו מחדש להיתוסף מתפללים בכל בתי-הכנסת, והוא יסד 'חברות תהלים', שיעורי גמרא ועוד. קשה לנו ללחום נגדו כי כוחו רב". שמע היו"ר את דבריהם, חמתו בערה בו והוא קרא: "חייבים לסלקו מן הדרך!".

התפילין הוחרמו

ביום שלישי, י"ד בסיוון תרפ"ז, בחצות הלילה, הגיעו סוכני הג'פ-או אל בית הרבי, חיפשו בו, והרבי נעצר והובל למאסר בבית-הכלא הנועד לשמצה בשם 'שפאלוקי'. בראש הפלוגה עמדו שני קומוניסטים יהודים צעירים, נחמנסון ולולב שמם.

בטרם עזב הרבי את ביתו, ביקש למסור, שהחסידיים יאמרו תהילים בבתי-הכנסת ולהודיע לכולם, שהמאסר לא יפריע להמשך מלאכת-הקודש. יש להמשיך בעבודה למרות הכול.

את התפילין של הרבי החרמו שלטונות הכלא. הרבי הכריז שהוא שובת רעב עד שיחזירו לו את התפילין. ביום חמישי, בשעה עשר בלילה, נקרא הרבי לחקירתו הראשונה, כשהוא בעיצומה של שביתת-רעב הנמשכת יומיים. ביום שישי אחרי הצהריים קיבל הרבי את התפילין ומיד הניחן.

ברשימותיו הוא מתאר את תפילתו כאשר מצא את עצמו בתא הכלא: "אנא ה', הביטה וראה בעוני עמך! הלא לא אותי הושיבו במאסר, ולא אותי הם תפצו להעניש, כי אני מה אני, רק מה שהנני, גזע אבות קדושים ואחת האבנים אשר עמודי חצרות ה', חצרות התורה, נשענים עליהם. אנא ה'!".

השלטונות נכנעו

הפעולות וההשתדלויות לשחרור הרבי, הוכתרו בהצלחה. התוצאות הראשונות היו, שניתנה פקודה מהשלטון המרכזי במוסקווה לשלטון בלנינגרד להקל את תנאי מאסרו של הרבי. בעקבות זאת החלו להתייחס אליו בצורה פחות נוקשה. בשל הלחץ הגובר לא ביצע הג'פ-או הבלנינגרדי את גזר-הדין שגזרו תחילה על הרבי – מוות בירייה. במקום זה הוחלף גזר-הדין לעשר שנות גלות באיי סולובקי.

שוב החלה השתדלות נמרצת, ובעקבותיה הוחלף העונש לשלוש שנות הגליה לקוסטרומה. ביום ראשון, ג' בתמוז, אחרי תשעה-עשר ימי מאסר, עלה הרבי לרכבת שהובילה אותו לקוסטרומה. בתחנת הרכבת התאסף קהל עצום, והרבי קרא לכולם להתחזק ביהדות על-אף הכול.

הפעילות לשחרור הרבי נמשכה. כעבור עשרה ימים, ב"ב בתמוז, הגיע הרבי למשרד הג'פ-או בקוסטרומה להתייצבותו השבועית. הפקיד אמר לו בנימה ידידותית: "אתה פטור מכל התייצבות נוספת. הגיעה פקודה לתת לך שחרור מלא, ואני מאושר להיות הראשון לבשר לך על גאולתך". אולם יום זה היה יום חג בעיר, ולכן לא ניתנה לרבי תעודת שחרור עד למחרת, יום רביעי י"ג בתמוז. מאז נקבעו ימי י"ב-י"ג בתמוז כחג הגאולה בקרב החסידיים.

עמדו לפני, מסתירים אותי בגופם ובבגדיהם. התכווצתי ככל יכולתי והנחתי תפילין, בהתרגשות עצומה.

שמחתי נמשכה רק שלושה ימים. לאחר מכן הועברו השניים לכלא אחר ואני נותרתי שוב בודד ומדוכא.

אחרי כמה ימים נפתחה דלת התא

חמישה חודשים בערך, לא ראיתי תפילין והשתוקקתי בכל ליבי לקיים את המצווה.

"דאי שאני רוצה!", אמרתי. "איך מפחד?", שאלו. "אני מפחד", השבתי, בידועי כי אם אתפס, רע ומר יהיה גורלי, ו"אף-על-פי-כן רוצה אני להניח". ניגשנו לאחת הפינות. הם

ולפתע ראיתי מולי את אבא. עמו היה גם הרב משה-מרדכי עפשטיין. הרב עפשטיין למד בבחורותו בישיבת תומכי-תמימים הראשונה, שהוקמה ופעלה בעירייה ליובאוויטש. לימים שימש רב בניעז'ין ואחר-כך היה רבה של קהילת חב"ד בעירנו, לנינגרד. תלמיד-חכם גדול ובעל מידות טובות ומסירות-נפש. למרות כל הרדיפות, מעולם לא קיצץ בזקנו. בכל החקירות שעבר, מתוך עינויים קשים, מעולם לא הלשין על איש. אני זוכר כיצד באחת משנות ילדותי, בהושענא-רבא, החזיק הרב עפשטיין סט של ארבעת המינים – מצרף נדיר ביותר באותם הימים. הוא הקיף את הבימה, ממרר בבכי. היה על מה לבכות.

עתה, בראותי את השניים, ממש נבהלתי. אבא היה חיזור ורזה מאוד. הוא עמד ליד הדלת וסקר בעיניו את החדר. "אבא! אבא!", קראתי לעברו ומיהרתי אל הדלת. כל האסירים מסביב הביטו ובכו.

ניגשתי לאבא והחזקתי בידו. בידו השנייה החזיק שקית ובה חתיכות לחם יבש. אבא כבר היה שנה בכלא, אחרי חקירות קשות מאוד. הם התיישבו והתחילו לדבר.

אבא הבחין במצב-רוחי הירוד והחליט לתת לי 'טיפול פסיכולוגי'. הוא הרעיף עליי מילות ניחומים ואמר שבעזרת ה' נחזור כולנו להיות יחד ושהעתידי יהיה טוב הרבה מן ההווה.

לא רציתי לאכול מהאוכל שהוגש בכלא, שבקושי היה ראוי לאכילת כלב, אבל אבא ציווה עליי לאכול והרב עפשטיין אמר שחובה עליי לשמוע לקול אבי. אחרי כחודשיים לקחו את אבא ואת הרב עפשטיין ומאז לא ראיתם.

משם נשלחתי למחנה רודניק שבצפון קזחסטאן. היה שם מכרה נחושת. מכיוון שהייתה לי הכשרה רפואית, התחלתי לשמש שם רופא. כך יכולתי לעזור רבות לאסירים היהודים. יום אחד הופיע במחנה ה'משפיע' הרב וישצקי. זו הייתה הפעם השנייה שפגשתי בעת מאסרי. התפילין כבר לא היו עמו, אבל הוא שפע אמונה ועידוד. "מענדל!", אמר לי, "בעזרת ה' ניסע לארץ-ישראל!".

"ר' משה!", אמרתי לו בבהלה, "איך אתה מעז לדבר? הלא אוזניים לכותל!".

כעשרים שנה לאחר מכן (בשנת תשל"ד) עליתי ארצה עם בני-משפחתי. פעם אחת, כשישבתי בהתוועדות חסידיים וסיפרתי כי בראשית מאסרי ישבתי בכלא 'שפאלוקי' בלנינגרד, בתא שמספרו מאה ושישים – נזדעק אחד היושבים סביב השולחן בהתרגשות ואמר: "הלא זה אותו תא שבו ישב במאסר רבנו הרי"צ!..."

נציפייה לגאולה "משיח כבר עומד אחר כותלנו, ומי שיש לו שמיעה טובה וראייה חזקה – כבר שומע את קולו ורואה... כאשר פוגשים יהודי, יש לומר לו: אל תירדם לפני אור היום"

(כ"ק אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש)

"החוקר ראה איש זקן ואנחנו לא ראינו"

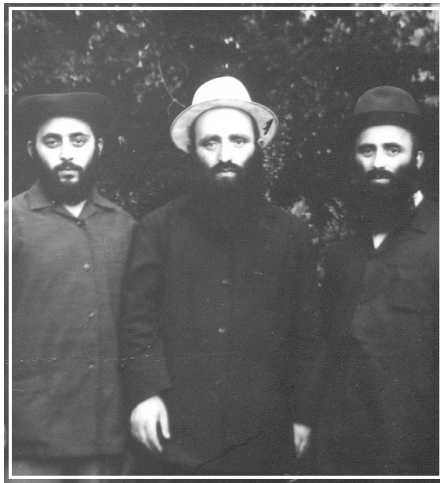
כמורכב נסגרו כל בתי הכנסת.

"הייתה אז סכנה עצומה ללמוד תורה, לשחוט, למול תינוקות ולעשות כל פעולה הקשורה ליהדות", אומר חכם יעקב. הוא עצמו נעצר ברחוב בחשד שהוא מרגל. התפילין שלו נלקחו ממנו, משום שהחוקר סבר שאלה מכשירי קשר.

חידה מופלאה

מרתק במיוחד הסיפור סביב היציאה מגרוזיה והעלייה לארץ. "לאחר שקיבלנו בדרך-לא-דרך אשרת כניסה לארץ, הגשנו בקשת הגירה רשמית. נקראנו להופיע לפני ועדה מיוחדת. זה היה כרוך בפחד עצום. עמדנו לפני שלושה אנשי ק"ג, שנראו כבית-דין שדה. אחד מהם רתח מזעם. 'איזו חוצפה היא לעמוד כאן ולבקש בפה מלא לעזוב את מדינתו, ועוד לישראל', צרח. רעדנו מפחד.

"ופתאום, בלי שום הודעה מוקדמת, שינה את טון דיבורו. לא הבנו למה. ברגע מסויים פנה אלינו ושאל, 'מיהו האיש הזקן ונשוא-הפנים שהצטרף אליכם?' הבטנו כה וכה ולא ראינו שום איש זקן. הוא חזר על שאלתו פעם נוספת ואנחנו שתקנו. באותו רגע נזכרתי באתון שראתה את המלאך, בעוד בלעם לא ראהו. עד היום נותר הדבר חידה מופלאה ונס גלוי. בתוך כמה דקות קיבלנו את כל האישורים הדרושים. כחודש וחצי לאחר מכן הגענו לארץ-ישראל".

החכמים בעלייתם ארצה. תמונה שפורסמה בכל העולם

הצעירים", מספר חכם יעקב. "למדנו תנאי וספרי חסידות נוספים. לא היו לנו ספרים — הוא קרא מתוך ספר ואנחנו הקשבנו. לפעמים שאלתי מר' דוד ספרים והעתקתי מהם בכתבי-יד. כתבי-יד אלה יקרים מאוד לליבי".

תפילין — מכשירי-קשר

לגרוזיה הגיעו הבולשביקים באיחור-מה, אך כשהופיעו פעלו במלוא הכוח והמרץ. המצב החמיר בשנת תשי"ב. רבים מראשי העדה הגרוזינית נאסרו, ובהם מקצת שליחי הרי"צ.

שלושים ושש שנים מלאו השבוע לעליית חכם יעקב מיכאלשווילי מגרוזיה לארץ. הוא ושני אחיו, חכם משה וחכם בן-ציון (ובני-משפחותיהם), היו מראשוני העולים ארצה מקרב יהודי גרוזיה. תמונתם, חובשי מגבעות ועטורי זקנים מלאים, עיניהם מביעות נועם ויראת-שמים, התנוססה בשעתה בעיתונים רבים בעולם ועוררה הד.

בי' בתמוז תשכ"ז דרכו רגליהם על אדמת הארץ. דמותם מוכרת ומוערכת בקרב ותיקי העדה הגרוזינית בארץ, סיפור חייהם, חיים של יהדות גאה, קשור קשר בליינתק בסיפורה המופלא של חסידות חב"ד בגרוזיה, בהנהגתו של הרבי הקודם מליובאוויטש, הרי"צ (רבי יוסף-יצחק), שבשבת זו יציין יום שחרורו מהכלא הרוסי (לפני שבעים ושש שנים).

הרבי הבטיח

חכם יעקב (72) נולד בקולאשי בברכת הרי"צ. "חלפנו כמה שנים מאז נישואי הורי, ועדיין לא זכו לרבי-בטן", הוא מספר. "יום אחד הזדמנו לעיירו שליח הרבי בכותאסי, הרב שמואל לוויטין; שליחו בוואני, הרב מרדכי פרלוב; השליח בבאטומי, הרב שמריהו ששונקין; והרב אברהם סלאווין, שהתגורר ופעל בקולאשי עצמה. הורי ניצלו את נוכחות השלוחים ותינו לפניהם את צרתם. 'כתבו לרבי', יעצו החסידים. כעבור זמן-מה הגיעה תשובת הרבי — 'בעזרת ה' תיושעו בתוך שנה'. וכך אמנם היה".

שלוחי הרבי פעלו בכל רחבי גרוזיה. חכם יעקב ואחיו התודעו לחב"ד על-ידי ר' דוד שקולניק, חסיד נלהב, שנרדף ברוסיה על-ידי השלטונות ונאלץ לברוח לגרוזיה. "הוא היה המורה הרוחני של

פִּינֵת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ערלה בפירות הקיץ

שאלה: באילו פירות יש לחשוש הקיץ לאיסור ערלה?

תשובה: פירות שצמחו בשלוש שנותיו הראשונות של העץ, אסורים (לעולם) מן התורה באכילה ואף בכל הנאה שהיא.

כיום גדל והולך מספר הזנים שבהם אפשר להשיג יבול בכמות מסחרית אף בשנים הראשונות. כדי למנוע הכשלת הרבים יש להוריד את הפריחה מן העצים עד תום שנות הערלה, בפיקוח צמוד. משמעות הדבר הוצאת אגרונומים מומחים לשטח, עריכת תצלומי-אוויר בכל עונה וכו'. לרשתות השיווק הגדולות יש בדרך-כלל פיקוח מרכזי של הרבנות הראשית.

הרבנויות וארגוני הכשרות דואגים לאספקה סדירה של פירות ללא כל חשש. השאלה היא אם בשעת הצורך מותר לצרכן לקנות פירות בשוק ללא השגחה. הגר"ע יוסף פוסק שכל מין שבו דוב הפירות בשוק אינם ערלה, מותר לקנות

ממנו. לעומתו, הגר"מ אליהו חושש לדין 'קבוע' ואוסר גם באחוז ערלה נמוך ביותר, אם שיווקו נפוץ בכל הארץ. בתוך יש דעות שונות. יש המתירים בפחות מ-10% או מ-5%. הגר"מ לנדא מתיר בפחות מחצי אחוז, מכיוון שהערלה "בטלה במאתיים". בקנייה מגוי אפשר להקל יותר.

על-פי נתוני המכון לחקר החקלאות על-פי התורה לקיץ זה (תשס"ג), המצב בשוק טוב, מכיוון שהן ערב השמיטה, הן בשמיטה והן במוצאי שמיטה נעשו מעט נטיעות. על-כן תחזית שיעור הערלה מתוך כלל יבול הפירות בכל המינים עומדת על פחות מחצי אחוז (חוץ מפטיאיה צהובה. בשעונית [פסיפלורה] סוגלה יש 63%, אבל יש דעות שאין בפרי זה דומוי דין ערלה כלל). הדבר נכון גם לפירות המשוקים מקיור בקיץ זה: אבוקדו ותפוחים, וכן תפוחים ואגסים.

מקורות: שו"ת: יביע אומר ח"ו, יו"ד סי' כד. ישועת משה סי' יד. מנחת יצחק ח"ז סי' צו. משפטי ארץ — ערלה סי' ד. שנתן 'תחומין' כרך ו עמ' 383. עדכון: ידעון 'הליכות שדה' גיליון 134.

המקום יודאיקה שלך

יודאיקה - כפר חב"ד נקיר
JUDAICA KEAR CHABAD

לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות

משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי

כסף * קלטות וידאו חינוכיות

ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות

18:00-10:00 ונשלחות באותו יום

טל' 03-9606120

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ללא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 03-9606120

